

Szerzők adatai

Aczél Klára
Dr.

szemész szakorvos
MH Honvédkórház, Budapest
Szemészeti Szakrendel , Budapest
klara_aczel@yahoo.com

Balázs Csaba

Prof. Dr., egyetemi tanár, az MTA doktora
Belgyógyász, endokrinológus, immunológus szakorvos
Budai Irgalmasrendi Kórház Belgyógyászat-Endokrinológia, Budapest
drbalazs@irgalmas.hu

Barsi Péter

Dr., Ph.D.Med. Habil, címzetes egyetemi docens, Budapest
Tanszékvezető egyetemi docens, Pécs
Radiológus, neuroradiológus szakorvos
SE MR Kutatóközpont - Szentágotthai Tudásközpont, Budapest
PTE Idegsebészeti Klinika Neuroradiológiai Tanszék, Pécs
barsipeterdr@gmail.com

Benedek György

Dr., Prof. PhD., az MTA doktora,
dékán, tanszékvezető
laboratóriumi szakorvos
Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ
Általános Orvostudományi Kar
Élettani Intézet, Szeged
benedek@phys.szote.u-szeged.hu

Csákány Béla

Dr. PhD.
Szemész szakorvos
Szemmelweis Egyetem Szemészeti Klinika, Budapest
cb@szeml.sote.hu

Deák Andrea

Dr., klinikai adjunktus, részleg-vezető
Szemész, gyermekszemész szakorvos
Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ,
Szemészeti klinika. Orthoptikai Szakambulancia, Szeged
zolnai@citromail.hu
deakandrea.atw.hu

Domsa Patricia

Dr.
Szemész, gyermekszemész szakorvos
Madarász utcai Gyermekkorház Rendelő Intézet, Budapest
SE Szemészeti Klinika, Budapest
Rubrica Gyógym hely, Budapest
patriciadomsa@gmail.com
rubrica.hu

Ertsey Csaba

Dr., PhD.
Neurológus szakorvos, elektro ziológus
SE Neurológiai Klinika, Budapest
csaba.ertsey@gmail.com

Farkas Ágnes

Dr., Ph.D.,
Szemész szakorvos, elektro ziológus
Szemmelweis Egyetem Szemészeti Klinika, Budapest
faragnes@gmail.com

Fornádi László

Dr., részlegvezető f orvos
Ideg-elmész szakorvos
Jahn Ferenc-Dél-Pesti Kórház, Neurológia, Budapest
fornadi@jahndelpest.hu

Gács Gyula

Dr., PhD.=az orvostudományok kandidátusa, ny. osztályvezető f orvos
neurológus, pszichiáter
F városi Önkormányzat Péterfy Sándor Utcai Kórház-Rendelő Intézet, Budapest
gacs.gyula@peterfykh.hu

Gádor Ildikó

Dr., ny.osztályvezető f orvos
fül-orr-gégész, audiológus, otoneurológus
Országos Idegtudományi Intézet, Budapest
Fül-Orr-Gégész, Otoneurológia

Geréby György

Dr., EEG laborvezető f orvos, ny.osztályvezető f orvos
neurológus, pszichiáter, elektro ziológus (electroencephalographia)
F városi Önkormányzat Szent János Kórháza és
Észak-budai Egyesített Kórházai, Neurológiai osztály és Stroke-centrum
idgeby@gmail.com

Gulyás Szilvia

Dr. PhD. Neurológus szakorvos
Szemmelweis Egyetem AOK, Neurológiai Klinika,
Elektro ziológiai Munkacsoport, Budapest
gulyasz@yahoo.co.uk

Illés Zsolt

Prof. Dr., az MTA doktora
Neurológus
Pécsi Tudomány Egyetem, Neurológiai Klinika, Pécs
zsolt.illes@aok.pte.hu
illeszsolt.hu

Janáky Márta

Prof. Dr., Med. habil, PhD.
szemész szakorvos
részleg-vezető , Elektro ziológiai munkacsoport,
Szegedi Tudományegyetem, Általános Orvostudományi Kar,
Szemészeti Klinika
MSZT Neuroophthalmológiai Szekció Elnöke
janaky@ophth.szote.u-szeged.hu

Joszt László

Szociális munkás, Látássérült személyek rehabilitációs tanára,
Fizikai akadálymentesítési szakértő
Vakok Állami Intézete - VERCS, Budapest
laszlojoszt@gmail.com

Kenéz József

Prof. Dr. PhD, Med habil, nyug. egyetemi tanár
radiológus, neuroradiológus
Székesfehérvári Megyei Kórház, MR Laboratórium
Szemmelweis Egyetem Radiológiai Klinika, Budapest
Országos Traumatológiai Intézet, Radiológiai osztály igazgatója,
Budapest Semmelweis Egyetem, Neurológiai Klinika,
Neuroradiológia vezető je, Budapest
Haynal Imre Orvostovábbképző Egyetem,
Budapest Neuroradiológiai Tanszék,
Tanszékvezető .
j.kenez@chello.hu

Klein Vera

Dr., f orvos
Szemész, neuroophthalmológus szakorvos
Budapest XIII. kerület Egészségügyi Szolgálat Közhasznú Nonprofit Kft .
Fiume@chello.hu

Korányi Katalin

Dr., osztályvezető f orvos,
Szemész, neuroophthalmológus, orbita-sebész
MSZT Neuroophthalmológiai Szekció Vezető ségi tag
Országos Onkológiai Intézet, Budapest
koranyi.katalin@oncol.hu

Kovács Tibor (a könyv társ szerkesztő je)

Dr., PhD, med. habil., egyetemi docens
Neurológus, neuropathológus, klinikai farmakológus szakorvos
Szemmelweis Egyetem AOK, Neurológiai Klinika, Budapest
Általános Neurológia, Cerebrovasculáris és Dementia osztályvezető
Dementia és Dystonia szakambulanciák vezető je
tibor@neur.sote.hu

Kozák Lajos Rudolf

Dr., PhD, egyetemi tanársegéd,
Neuroradiológus szakorvos, orvosbiológiai mérnök
Szemmelweis Egyetem MR Kutatóközpont
- Szentágotthai Tudásközpont, Budapest
lkozak@mrkk.sote.hu

Lovas Gábor

Dr., PhD., Egyetemi tanársegéd
Neurológus szakorvos
SE Neurológiai Klinika, Budapest

Molnár Mária Judit

Dr., PhD., med.habil, igazgató
neurológus, pszichiáter, klinikai genetikus, neuropathológus,
electrophysiológus
SE Molekuláris Neurológiai Klinikai és Kutatói Központ
- A Ritka Neurológiai Betegségek Központja Budapest
molnarmj@neur.sote.hu
molneur.eoldal.hu

Nemes László

Dr. PhD., Igazgató, Szakrendelést vezető f orvos
belgyógyász, haematológus
MH Honvédkórház, Budapest
Országos Haemophylia Központ és Haemostasis Szakrendelés

Németh János
Prof. Dr., az MTA doktora,
Tanszékvezető egyetemi tanár, klinika igazgató,
Szemész szakorvos
Semmelweis Egyetem ÁOK Szemészeti Klinika, Budapest
nj@szeml.sote.hu

Nieszner Éva
Dr., PhD., részlegvezető f orvos
Belgyógyász, Kardiológus, Diabetológus, Angiológus szakorvos
MH Honvédkórház, Budapest
nieszner.eva@gmail.com

néhai Pálfia Ernő (†)
Dr., f orvos
Szemész, gyermekszemész szakorvos

Pálfia Judit
Dr.
Szemész, gyermekszemész szakorvos
Pál a K
pal_a.judit@t-online.hu

Pánczél Gyula
Dr., PhD., osztályvezető f orvos
neuroológus szakorvos
Péterfy Sándor utcai Kórház-Rendelintézet és Baleseti Központ,
Ideggyógyászat, Budapest
panczel.gyula@peterfykh.hu

Pfliegler György
Dr., med. habil. tanszékvezető egyetemi docens,
belgyógyász, laboratóriumi-, hematológus szakorvos
Debreceni Egyetem Orvos és Egészségtudományi Centrum,
Belgyógyászati Intézet, II. Belklinika, Ritka Betegségek Tanszék, Debrecen
pfliegler@dote.hu

Pulay György
Dr., f orvos
arc-állcsont sebész szakorvos, szájsebész, orbita sebész
F városi Önkormányzat Péterfy Sándor Utcai Kórház-Rendelintézet és
Baleseti Központ
oce@trauma.sote.hu

Récsán Zsuzsa
Dr., PhD., egyetemi adjunktus
szemész szakorvos
Semmelweis Egyetem ÁOK Szemészeti Klinika, Budapest
zsrecsan@gmail.com

Salomváry Bernadett
Dr., osztályvezető f orvos
szemész – neuroophthalmológus- orbita sebész
Országos Idegtudományi Intézet, Budapest
Szemészet – Neuroophthalmológia
MSZT Neuroophthalmológiai Szekció Vezető ségi tag
salom.betty@gmail.com

Simó Magdolna
Dr., PhD., osztályvezető f orvos
neuroológus, klinikai neuro ziológus
Semmelweis Egyetem ÁOK, Neurológiai Klinika, Budapest

Somfai Gábor Márk
Dr., PhD., egyetemi tanársegéd
szemész szakorvos
Semmelweis Egyetem ÁOK, Szemészeti Klinika, Budapest
somfaigm@yahoo.com

Somlai Judit
Dr., részlegvezető f orvos
szemész -, ideggyógyász szakorvos, neuroophthalmológus
MH Honvédkórház, Budapest
Neuroophthalmológia
Neurologia – Stroke Osztály
MSZT Neuroophthalmológiai Szekció Vezető ségi tag
NOSZA Alapítvány Kuratóriumának elnöke
(Alapítvány az agyérbetegségek szemészeti tüneteinek megelőzése és kezelése érdekében)
dr@somlajudit.hu
somlajudit.hu

Soproni Anna
Dr.
Szemész, gyermekszemész szakorvos
Magánorvosi rendel
sopronia@t-online.hu
sopronianna.hu

S. Nagy Zita
pszichológus
Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet;
Vegyes Programú Mozgásrehabilitációs Osztály; Budapest;
ELTE; Pszichológiai Intézet; Budapest
snagy.zita@chello.hu

Szatmári Péter
ügyvezető helyettes
Programozó matematikus
„Informatika a látássérültekért” Alapítvány
szatmari.peter@infoalap.hu
www.infoalap.hu

Szeifert T. György
Dr. med. habil., osztályvezető f orvos, egyetemi magántanár
Pathológus, idegsebész, gyermekneuroológus szakorvos
Péterfy Baleseti Központ Idegsebészeti Sérültek Osztálya
Semmelweis Egyetem, Budapest
gszeifert@yahoo.co.uk

Szeifert Jenő
Dr., orvos oktató
általános orvostani szakorvos
ELTE PPK Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet, Budapest

Szepessy Zsuzsa
Dr., PhD., egyetemi tanársegéd
szemész szakorvos
Semmelweis Egyetem ÁOK, Szemészeti Klinika, Budapest
szepzsuz@yahoo.com

Szikora István
Dr., PhD., egyetemi magántanár,
tudományos f igazgatóhelyettes, osztályvezető f orvos
Radiológus, Neuroradiológus
Országos Idegtudományi Intézet, Neurointervenció Osztály, Budapest
szikora@oiti.hu
www.oiti.hu

Szilvassy Ildikó
Rendelintézet f orvos
szemész szakorvos
Budapesti II. és XVI. kerületi Szakorvosi Rendelintézet
gacs.gyula@peterfykh.hu

Szirmai Ágnes
Dr., PhD., osztályvezető egyetemi docens
fül-orr-gégész, neurológus, audiológus, otoneurológus szakorvos
SE ÁOK Fül-orr-gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika, Budapest
drszirmaiagnes.hazipatika.net

Szuhaj Mihály
Kuratóriumi elnök, Ügyvezető igazgató
Programtervező matematikus
„Informatika a látássérültekért” Alapítvány
szuhaj.mihaly@infoalap.hu
www.infoalap.hu

Tátrai Erika
Dr., PhD hallgató
Semmelweis Egyetem ÁOK, Szemészeti Klinika, Budapest

Tolnayné Csattos Márta
Dr., VERCS vezető
Típedagógus, rehabilitációs tanár
Vakok Állami Intézete – VERCS, Budapest
vercs@vakokintezete.hu
tolnaynecsattosmarta@gmail.hu

néhai Tóth Szabolcs (†)
Dr. Professzor, DMSC
idegsebész, elektro ziológus

Vajda János
Dr., PhD., f orvos,
idegsebész
Országos Idegtudományi Intézet, Budapest
janosvajda@gmail.com
www.oiti.hu

Várallyay György
Dr., f orvos
radiológus, neuroradiológus
Semmelweis Egyetem MR Kutatóközpont - Szentágotthai Tudásközpont,
Budapest
varally@gmail.com

Verseghi Anna
Dr., Intézeti vezető pszichológus
Klinikai és Mentálhigiéniai Felnt Szakpszichológus; Neuropszichológus
Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet; Koponya-agysérültek Rehabilitációs
Osztálya, Budapest
averseghi@rehabint.hu

TARTALOMJEGYZÉK

El szó	9
1. A NEURO-OPHTHALMOLOGIA JELENT SÉGE, FELADATA	11
1.1. A Neuro-Ophthalmologia jelent sége, feladata	12
1.1.1. Somlai Judit: A Neuro-Ophthalmologia jelent sége, feladata a szemorvosok klinikai gyakorlatában	12
1.1.2. Kovács Tibor: A Neuro-Ophthalmologia jelent sége a neurológiai gyakorlatban	13
2. CÉLKIT ZÉSEK ÉS ÚJABB EREDMÉNYEK A NEURO-OPHTHALMOLOGIAI KLINIKAI GYAKORLATBAN ...	15
2.1. Benedek György: A látórendszer párhuzamos információfeldolgozási mechanizmusai	16
2.2. Balázs Csaba: Egy új irányzat: a neuro-endokrin-immunológia	20
2.3. P iegler György: A látó - és szemmozgató rendszer érintettsége belgyógyászati megbetegedésekben	22
2.4. Molnár Mária Judit: A neuro-ophthalmologiai betegségek genetikai vonatkozása	27
2.5. Vajda János: Újabb ismeretek az idegsebészeti gyakorlatban a látórendszerre vonatkozóan	31
2.6. Szeifert György, Szeifert Jen : A gamma kés stereotaxiás sugársebészet szerepe neuro-ophthalmologiai kórképek kezelésében	33
2.7. Szikora István: Neuro-ophthalmologiai tüneteket okozó kórképek neurointervenciós kezelése	38
2.8. Kovács Tibor: A neuropatológia újabb eredményei: demyelinisatiós és konformációs betegségek	44
3. A HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJABB SZEMÉSZETI VALAMINT KIEGÉSZÍT VIZSGÁLÓ ELJÁRÁSOK	47
3.1. A látópályarendszer funkcionális vizsgálatai	48
3.1.1. Somlai Judit: A nemzetközi gyakorlatban is alkalmazott neuro-ophthalmologiai vizsgálat algoritmusai	48
3.1.2. Janáky Márta: A látásélesség vizsgálatának objektív és szubjektív módszerei	54
3.1.3. Janáky Márta: A kontrasztérzékenység vizsgálata	57
3.1.4. Aczél Klára: A színlátás vizsgálata	60
3.1.5. Farkas Ágnes: Az elektroretinográ a (ERG): A retina elektro ziológiai vizsgálata	64
3.1.6. Janáky Márta: A látópálya rendszer funkcionális vizsgálatai elektro ziológiai módszerekkel	72
3.1.7. Somlai Judit: A hagyományos és modern látótérvizsgálatok klinikai jelent sége a látópálya-megbetegedések topográ ai diagnosztikájában	76
3.1.8. Gács Gyula, Szilvássy Ildikó: Látótérkiesések di erenciáldiagnózisa a betegágnál	82
3.1.9. Récsán Zsuzsa, Szepessy Zsuzsa: A uorescein angiográ a és az optikai koherencia tomográ a szerepe a látóideg f keringészavarainak vizsgálatában	88
3.1.10. Somfai Gábor Márk, Simó Magdolna, Tátray Erika: A papilla és macula optikai koherencia tomográ ás vizsgálata neurodegeneratív betegségekben	93
3.2. A szemmozgások neuro-ophthalmologiai vizsgálatai	100
3.2.1. Soproni Anna, Domsa Patricia: A veleszületett szemmozgászavarok diagnosztikája, di erenciáldiagnosztikája és kezelése	100
3.2.2. Pál a Judit, (†) Pál a Ern : A Polateszt eljárásról	115
3.2.3. Salomváry Bernadett: A pupillomotoros pálya ziológiája és vizsgálómódszerei	122
3.2.4. Somlai Judit: A neuro-ophthalmologiai klinikumban alkalmazott kett skép-elemz módszerek	127
3.3. A kiegészít vizsgáló eljárások	130
3.3.1. Barsi Péter: A carotis-vertebralis duplex ultrahangvizsgálata	130
3.3.2. Pánczél Gyula: A transcranialis Doppler-vizsgálat	134
3.3.3. Németh János, Harkányi Zoltán, Morvay Zita: Szinkódolt Doppler-ultrahangvizsgálat orbitabetegségekben ..	142
3.3.4. Csákány Béla, Németh János: A szemészeti ultrahangvizsgálat szerepe a Neuro-Ophthalmológiában	146
3.3.5. Molnár Mária Judit: Az EMG-ENG szerepe a neuro-ophthalmologiai kórképek diagnosztikájában	149
3.3.6. Kenéz József: A komputertomográ ás vizsgálatok	153
3.3.7. Várallyay György, Kozák Lajos Rudolf: Neuroradiológia, Funkcionális MRI	159
3.3.8. Szirmai Ágnes: Újabb ismeretek az otoneurológiában a látó- és szemmozgató rendszerekre vonatkozóan	166
3.3.9. Gulyás Szilvia: A szemmozgások electrooculographiai (EOG) vizsgálata	168
3.3.10. Nemes László: Familiáris thrombophiliák jelent sége a klinikumban. Új utak az antikoaguláns kezelésben ..	172
3.3.11. (†) Tóth Szabolcs: Újabb elgondolások a kiváltott válaszok szerepér l az agytörzsi szemmozgászavarok diagnosztikai mérge sítésében	179
4. A RETINA ÉS A LÁTÓIDEG (VIZUÁLIS-, SENZOROS RENDSZER) MEGBETEGEDÉSEI	181
4.1. A retina és a látópálya veleszületett megbetegedései	182
4.1.1. Farkas Ágnes: A retina örökl d betegségei	182
4.1.2. Janáky Márta: Az elektroretinográ a és a látókérgi kiváltott válasz jelent sége a retina és /vagy látópálya megbetegedésekben	191
4.1.3. Janáky Márta: A látópálya veleszületett megbetegedései	196
4.1.4. Somlai Judit: A phacomatososok	199
4.2. A látóideg szerzett megbetegedései	203

4.2.1. A látóideg gyulladási megbetegedései	203
4.2.1.1. Lovas Gábor: Retrobulbaris opticus neuropathia – a neurológus szemszögéből	203
4.2.1.2. Illés Zsolt: Neuromyelitis Optica (Devic-betegség): Egy régi kórkép új koncepciója	207
4.2.1.3. Somlai Judit: A látóideg szerzett gyulladási megbetegedései – a neuro-ophthalmológus szemszögéből	212
4.2.2. A látóideg keringési zavarai okozta kórképek	217
4.2.2.1. Piegler György: A látóideg vascularis kórképei – belgyógyászszemmel	217
4.2.2.2. Nieszner Éva: Az „intracerebralis kisérbetegség” cardiovascularis háttere	222
4.2.2.3. Somlai Judit: A látóideg vascularis megbetegedései – a neuro-ophthalmológus szemszögéből	226
4.2.3. A látóideg kompresszióját okozó kórképek	236
4.2.3.1. Vajda János: A látóideg kompresszióját okozó kórképek – az idegsebész szemszögéből	236
4.2.3.2. Salomváry Bernadett: A látópályarendszer kompresszióját okozó daganatos megbetegedések neuro-ophthalmológiai vonatkozásai	240
4.2.4. A látóideg traumás sérülései	247
4.2.4.1. Seifert György, Somlai Judit: A Neuro-Ophthalmologia jelentősége a koponyatraumák diagnosztikájában és kezelésében	247
4.2.5. A látóideg toxikus léziói	254
4.2.5.1. Klein Vera: A nutricionális és toxikus látópálya-megbetegedések	254
4.3. A koponyari nyomásfokozódás szemtünetei	256
4.3.1. Somlai Judit: A koponyari nyomásfokozódás szemtünetei	256
4.3.2. Szilvási Ildikó, Gács Gyula: A nagy vakfolt tünetcsoport	265
5. A SZEMMOZGATÓRENDSZEREK MEGBETEGÉSEINEK NEURO-OPHTHALMOLÓGIAI VONATKOZÁSAI	271
5.1. A pupillomotoros pályarendszer megbetegedései	272
5.1.1. Somlai Judit: A pupillomotoros pályarendszer leggyakoribb megbetegedései a klinikai gyakorlatban	272
5.2. Perifériás neurogén paresisek	279
5.2.1. Deák Andrea: A veleszületett szemmozgászavarok	279
5.2.2. Somlai Judit: A szerzett perifériás szemmozgászavarok főbb klinikai tünetcsoportjai, differenciáldiagnosztikája, kezelési lehetőségei	285
5.3. Az agytörzsi funkciózavarok okozta neurogén paresisek	292
5.3.1. Somlai Judit: Az agytörzsi funkciózavarokhoz társuló szemmozgászavar-típusok, a magassági lokalizáció klinikai jelentősége, modern kezelési alapelvek	292
5.3.2. Szirmai Ágnes: Az otoneurológia klinikai jelentősége az agytörzsi működészavarok diagnosztikájában	300
5.3.3. Gerebny György: A comatosus beteg szemmozgásainak vizsgálómódszerei	304
5.4. A supranuclearis szemmozgató rendszerek, és klinikai jelentőségük	311
5.4.1. Gulyás Szilvia: A szemmozgások supranuclearis szabályozása és zavarainak jelentősége	311
5.5. Az ún. pseudoparesisek és kevert típusú szemmozgászavarok	318
5.5.1. Fornádi László S: A neuromuscularis junctio megbetegedései és differenciáldiagnosztikájuk	318
5.5.2. Somlai Judit: Az úgynevezett kevert típusú szemmozgászavarok és a pseudoparesisek főbb jellemzői, differenciáldiagnosztikájuk	324
5.5.2.1. Az ún. nem-izolált szemizomparesisek	324
5.5.2.2. Myogén paresisek	328
5.5.2.3. Az ún. ocularis myasthenia gravis	330
5.5.3. Balázs Csaba: Az endokrin myopathia és orbitopathia	334
6. AZ ORBITA MEGBETEGÉSEI	339
6.1. Korányi Katalin: Az orbita betegségeinek diagnosztikája és terápiája	340
6.2. Pulay György: Az orbita traumás sérülései	351
7. A NERVUS FACIALIS NEURO-OPHTHALMOLÓGIAI VONATKOZÁSAI	367
7.1. Gábor Ildikó: A nervus facialis tumoros laesiói	368
8. A FEJFÁJÁSOK NEURO-OPHTHALMOLÓGIAI VONATKOZÁSAI	373
8.1. Ertsey Csaba: A fejfájások neuro-ophthalmológiai vonatkozásai a neurológus szemszögéből	374
9. REHABILITÁCIÓ	383
9.1. Verseghi Anna: Felülről lefelé tekintve - Corticalis sérülés következtében megjelenő vizuális zavarok	384
9.2. Verseghi Anna: Figyelmen kívül hagyott világ hiányérzet nélkül - A Neglect	394
9.3. Szuhaj Mihály, Fábri Timea, Szatmári Péter: Látássérült emberek életvitelét segítő eszközök és szolgáltatások bemutatása	402
9.4. Tolnayné Csattos Mária, Joszt László: Látássérült személyek elemi és foglalkozási rehabilitációjáról	411
9.5. Somlai Judit: A rehabilitáció jelentősége és lehetőségei a neuro-ophthalmológus részéről	417
10. INDEX	419

EL SZÓ

Az orvostudomány szakterületei mind összetettebbé válnak. Egyre kevesebb szakember egyre kisebb területet tud csak átfogni. Ez sok más egyéb tényez vel együtt a csapatmunka jelent ségét növeli. A könyv ezt az igényt tükrözi. A neuro-ophthalmológia olyan határterület, amely ötvözi a neurológiai és szemészeti szaktudást a látórendszer területén. A látás, a legfontosabb biológiai rendszerünk mellyel a külvilághoz kapcsolódunk. Komplexitásának átfogása önmagában is számos szakterület igénybevételét teszi szükségessé, nem beszélve arról, hogy sok nem idegrendszeri eredet betegség képez tüneteket ezen a területen is.

Somlai Judit, aki az id k során a hazai neuro-ophthalmológia igazi nagyasszonyává n tte ki magát, közel 50 kiváló szakembert volt képes csatasorba állítani ennek a komplexitásnak a láttatására, oktatására.

Ez a könyv nem el zmény nélküli, immár harmadik alkalommal újítják meg b vül számú szer k. A megjelenések egyre gyorsuló üteme (1996, 2007 és 2010), valamint az, hogy a jelen könyv terjedelme duplája az el z nek, jelzi, hogy milyen dinamikusan fejl d területre l van szó.

Az el z könyv hagyományán építkezve b vebb rész foglalkozik a krónikus látássérültek rehabilitációjával és az ket támogató segédeszközökkel.

A mai egészségügyben az egyik legnagyobb hiánycikk az integráció és az átfogó szemléleti alapokon nyugvó építkezés. Ezért is példaérték ez a munka.

Gratulálok a könyv szerz inek, akik saját szakmai életükön átível konzisztens és hiteles tudásanyagot nyújtanak és melegen ajánlom a munkát szemorvosok, neurológusok, idegsebészek, traumatológusok, radiológusok számára, valamint a cardiovascularis és rehabilitációs területen dolgozó szakemberek számára.

Dr Halász Péter

Örök dilemmánk, hogy mi a nehezebb? Egy sohasem látott világot elképzelni, vagy a látott világot elveszteni, illetve azt feldolgozni, hogy a látás élménye sohasem tér vissza? Nem szabad ebben dönteni, csupán empátiánk vezérelhet.